

Apstiprināts ar VMD 10.06.2008.
Rīkojumu Nr. 160



Valsts meža dienests

**VALSTS MEŽA DIENESTA
2007. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS**

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	4
2. VALSTS MEŽA DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI.....	6
2.1. 2007.GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU.....	6
2.2. BUDŽETA PROGRAMMU UN APAKŠPROGRAMMU REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDES ANALĪZE UN VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS.....	7
2.2.1. VMD INFORMĀTIKAS DEPARTAMENTA DARBĪBAS PĀRSKATS	7
2.2.2. MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN IZMANTOŠANAS UZRAUDZĪBA.....	8
2.2.3. MEŽA VESELĪBAS STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA	15
2.2.4. DABAS AIZSARDZĪBA.....	18
2.2.5. MEŽA IZMANTOŠANU UN APSAIMNIEKOŠANU REGLAMENTĒJOŠO NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS UZRAUDZĪBA	19
2.2.6. MEŽA UGUNSAZSARDZĪBA.....	19
2.2.7. MEDĪBU NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANA UN MEDĪBU RESURSU STĀVOKĻA KONTROLE.....	20
2.2.8. ZINĀTNISKĀS IZPĒTES MEŽU APSAIMNIEKOŠANA	23
2.3. INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM	24
2.4. PĀRSKATS PAR VMD VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMĀM EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI.....	24
3. BUDŽETA INFORMĀCIJA.....	25
4. PERSONĀLS.....	27
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU.....	29
5.1. PASĀKUMI, KAS VEIKTI SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAI UN IZGLĪTOŠANAI	29
5.2. SADARBĪBA AR NEVALSTISKĀJĀM ORGANIZĀCIJĀM	30
6. PLĀNI 2008. GADAM.....	30
6.1. 2008. GADA PRIORITĀTES UN PLĀNI.....	30
6.2. STARPTAUTISKIE PROJEKTI.....	30

Kāds ir bijis 2007. gads? Var teikt, ka tika pabeigta Valsts meža dienesta administratīvā reforma – tā ir tik tālu, cik var būt atbilstoši šī brīža situācijai, un patlaban Valsts meža dienestā pavisam ir 11 virsmežniecības – 9 reģionālās un 2 esošo rajonu robežās – ar 112 mežniecībām, kā arī divas struktūrvienības īpašu uzdevumu veikšanai – Meža pētīšanas stacija un Konsultāciju pakalpojumu centrs. Neliels, bet nozīmīgs darbs ir tas, ka tika harmonizēta Centrālās administrācijas Rīgā un visu virsmežniecību administrāciju struktūra. Laika gaitā radusies nepieciešamība izveidot atsevišķas mežniecības kā *vienas pieturas aģentūras*, bet tas ir darbs, kas tiks uzsākts 2008. gadā.

Varam būt gandarīti, jo 2007. gadā ir summējies daudzu iepriekšējo gadu neatlaidīgs darbs, un, apkopojot informāciju, mēs varam teikt, ka tiek atjaunota tik pat liela meža platība, cik liela tajā gadā ir tikusi nocirsta kailcirtē. Tas nozīmē, ka ir iestājies nosacīts līdzsvars, tagad atliek to noturēt.

Lai tiktu līdzī laikiem, būtisks ir jautājums par jauno tehnoloģiju ieviešanu, kas varētu izmainīt pamatprincipus uzraudzības darbam mežā. Ir veikts darbam nepieciešamu mērinstrumentu komplekta iepirkums un dienesta darbinieki tiks nodrošināti ar tiem, tāpēc uzsākta darbinieku apmācība vispārējās informācijas tehnoloģijās, kā arī speciālās apmācības ģeogrāfiskās informācijas sistēmas datu apstrādē un globālās pozicionēšanas sistēmas uztvērēju pielietošanā.

Veiksmīgi ir noslēdzies pirmais posms dienesta darbinieku pastāvīgo kvalifikācijas celšanas apmācību organizēšanā, un 2 gadu laikā apmācību kursu ir beiguši 113 mežziņi, 155 mežziņu vietnieki un 628 mežsargi. Ar jauno mācību gadu sāksies jauns mācību kurss, kurā savas zināšanas no jauna papildinās dienesta darbinieki.

Pārskatā apkopota informācija par to, kas Latvijā gada laikā ir izdarīts meža atjaunošanā, meža ieaudzēšanā, meža kopšanā, kāda situācija ir ar plānotajiem un faktiski izcirstajiem koksnes apjomiem, kāds ir meža veselības stāvoklis un kā veicas ar vispārējās dabas aizsardzības prasību ievērošanu, un kādi ir meža monitoringa rezultāti, kā arī fakti par meža ugunsgrēkiem un arī situāciju ar medību resursiem.

Dienests turpina mainīties atbilstoši mūsdienu prasībām, kļūstot efektīvāks valsts noteikto funkciju izpildē un veicinot sabiedrības uzticību valsts dienestiem kopumā.

Jānis Kinna

Valsts meža dienesta ģenerāldirektors

1. PAMATINFORMĀCIJA

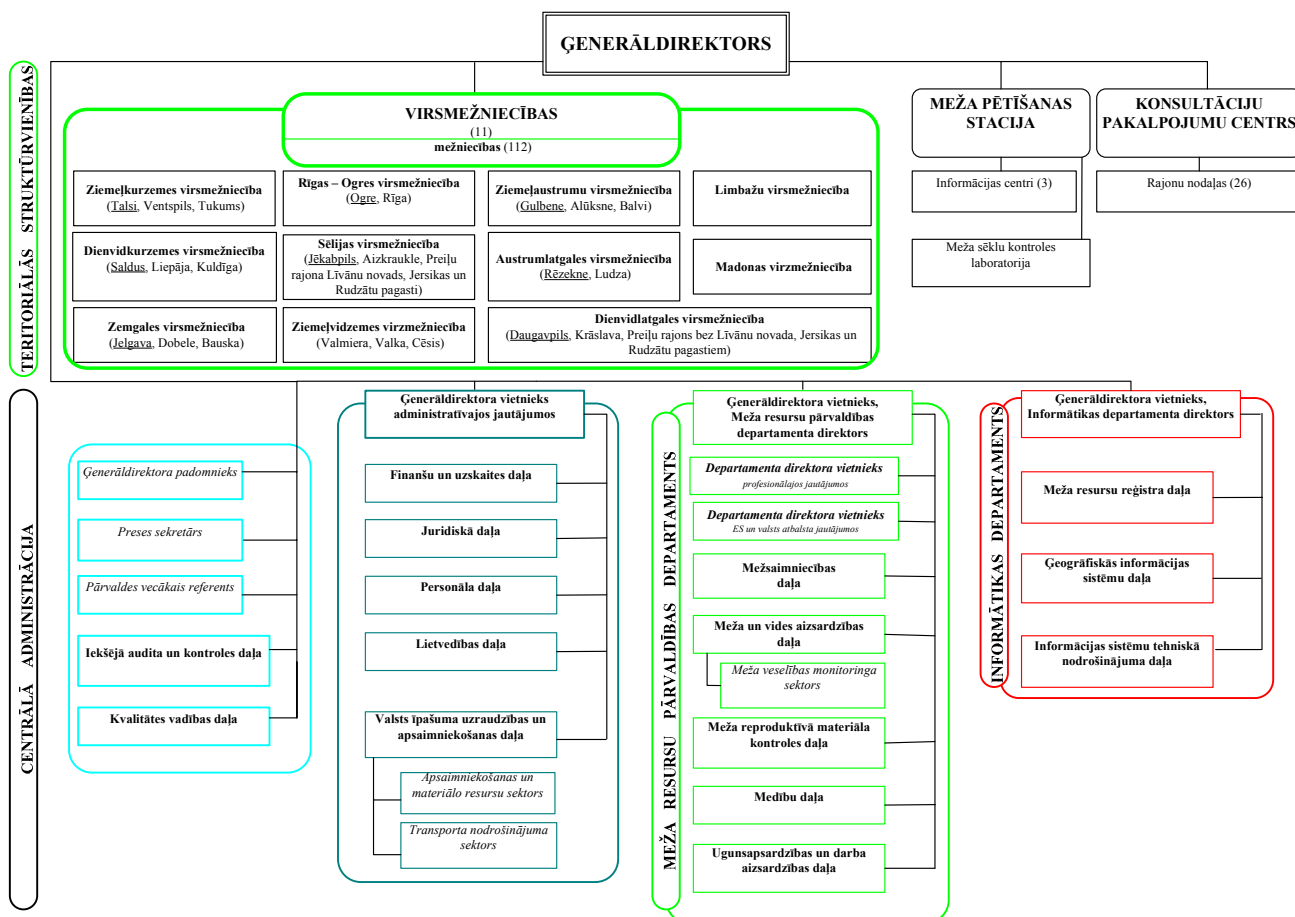
Valsts meža dienests (VMD) ir zemkopības ministra padotībā esoša valsts pārvaldes iestāde, kas atbild par meža politikas realizāciju visā Latvijas teritorijā, uzrauga normatīvo aktu ievērošanu, realizē atbalsta programmas ilgtspējīgas mežsaimniecības nodrošināšanai.

VMD galvenās funkcijas ir uzraudzīt meža apsaimniekošanu, izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu; pārtraukt un novērst meža apsaimniekošanu un izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumus; piedalīties valsts meža politikas izstrādē un ieviešanā; piedalīties Eiropas Savienības lauksaimniecības garantiju un virzības fonda lauku attīstības atbalsta pasākumu izstrādē un ieviešanā. VMD savas kompetences ietvaros uzrauga visā Latvijas teritorijā to normatīvo aktu ievērošanu, kuri regulē meža apsaimniekošanu un izmantošanu, novērtē normatīvo aktu darbību attiecībā uz meža apsaimniekošanu un izmantošanu, iesniedz priekšlikumus Zemkopības ministrijai normatīvo aktu darbības efektivitātes palielināšanai, piedalās meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu projektu izstrādāšanā, izsniedz normatīvajos aktos noteiktās atļaujas, apliecības, licences, apliecinājumus un citus dokumentus, atestē meža reproduktīvā materiāla ieguves avotus un sertificē meža reproduktīvo materiālu, veic meža monitoringu un meža patoloģiskā stāvokļa uzraudzību, pārbauda meža inventarizācijas datu kvalitāti, kārtro Meža valsts reģistru, eksaminē medniekus un izsniedz mednieka apliecības, organizē meža ugunsdrošības uzraudzību un ugunsgrēku ierobežošanu, administrē valsts un starptautiski finansēto atbalsta programmu realizāciju mežsaimniecībā, informē sabiedrību par meža un medību resursu stāvokli un to izmantošanu, pārvalda zinātniskās izpētes mežus ilglaicīgo zinātnisko pētījumu veikšanai mežsaimniecībā, kā arī informē un konsultē meža īpašniekus par mežsaimniecības jautājumiem un attiecīgo normatīvo aktu prasībām.

Valsts meža dienesta darbinieki rūpējas, lai meža apsaimniekotāji zinātu, izprastu un ievērotu meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo dokumentu prasības un labas mežsaimniecības principus.

Valsts meža dienesta funkciju izpildi un pakalpojumus meža īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem nodrošina VMD centrālā administrācija, virsmežniecības, mežniecības, Meža pētīšanas stacija un Konsultāciju pakalpojumu centrs.

Valsts meža dienesta struktūra no 01.04.2008.



Konsultāciju pakalpojumu centrs ir Valsts meža dienesta struktūrvienība, kuras izveide uzsākta 2006. gada jūlijā, lai atbalstītu meža īpašniekus gan ar padomu ikdienas meža apsaimniekošanas darbos, gan attiecībā uz Eiropas Savienības un valsts atbalsta finansējuma apguvi, gan sniedzot kvalitatīvus meža apsaimniekošanas pakalpojumus. Konsultāciju pakalpojumu centra nodaļas atrodas visos Latvijas rajonos.

Konsultāciju pakalpojumu centrs:

- **Informē** meža īpašniekus par aktualitātēm meža nozarē, iespējām piesaistīt valsts un ES finansējumu un citiem jautājumiem;
- **Apmāca** meža īpašniekus, organizējot informatīvos un praktiskos seminārus, piedāvājot apmeklēt meža mācību takas un muzeju, kā arī organizē apmācības medniekiem;
- **Konsultē** par ES un valsts atbalsta iespējām, meža atjaunošanu, kopšanu, izmantošanu, ieaudzēšanu un citiem meža apsaimniekošanas jautājumiem, kā arī sniedz konsultācijas ar izbraukumu uz mežu;
- **Sniedz pakalpojumus** ES projektu izstrādē un realizēšanā, cirsmu iestigošanā un skices zīmēšanā, koku dastošanā, dastlapu apstrādē, cirsmu novērtēšanā, galvenās cirtes pēc caurmēra sagatavošanā, ekoloģisko un sēkļu koku iezīmēšanā.

Informāciju par meža apsaimniekošanas jautājumiem un Konsultāciju pakalpojumu centru var atrast mājas lapā www.kpc.gov.lv un izdevumā meža īpašniekiem "Čiekurs", kas bez maksas pieejams Konsultāciju pakalpojumu centra nodaļās un mežniecībās.

Meža pētīšanas stacija ir Valsts meža dienesta struktūrvienība, kas izveidota valsts zinātniskās izpētes mežu pārvaldīšanai un zinātnisko pētījumu nepārtrauktības nodrošināšanai, kā arī veic meža sēkļu kontroli.

Zinātniskās izpētes meži ir valsts mežu teritorijas, kurās dažādos laikposmos ierīkoti zinātniskās izpētes objekti - meža selekcijas un ģenētikas, mežkopības, integrālā meža monitoringa parauglaukumi vai citi zinātniskās izpētes objekti, kurus izmanto izpētei, mācībām un demonstrējumiem.

Meža pētīšanas stacija šobrīd apsaimnieko zinātniskās izpētes mežus 28 936,9 ha platībā. Tie veidojas no 7 atsevišķiem mežu masīviem (mežu novadiem), kas izvietoti valsts 9 administratīvo rajonu un 23 pašvaldību teritorijās.

Meža sēkļu kontroles laboratorija veic sēkļu kvalitātes pārbaudi atbilstoši standartiem un noteikumiem par reprodūktīvo materiālu, izsniedz sēkļu kvalitāti atbilstošus dokumentus un domstarpību gadījumā veic arbitrāžas funkciju.

2. VALSTS MEŽA DIENESTA DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. 2007.GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU

Pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likumu, kas nosaka, ka valsts pārvaldi organizē pēc iespējas ērti un pieejami personai, ka valsts pārvaldes institucionālo sistēmu pastāvīgi pārbauda un, ja nepieciešams, pilnveido, kā arī, lai maksimāli izmantotu virsmežniecības darbinieku darba laiku un izlīdzinātu noslogojumu, efektīvi izmantotu speciālistu potenciālu, kas ir būtiski valsts piešķirtā finansējuma samērīga izlietojuma nodrošināšanai, 2007. gadā tika turpināta iepriekšējā pārskata periodā uzsāktā struktūrvienību reorganizācija.

Ar 2007. gada 1. februāri darbu uzsāka:

Ziemeļaustrumu virsmežniecība (apvienojot Alūksnes, Balvu un Gulbenes virsmežniecības).

Ar 2007. gada 1. aprīli darbu uzsāka:

- Dienvidkurzemes virsmežniecība (apvienojot Saldus, Liepājas un Kuldīgas virsmežniecības);
- Dienvidlatgales virsmežniecība (apvienojot Daugavpils un Krāslavas virsmežniecības un pievienojot Preiļu rajona Līvānu novadu);
- Sēlijas virsmežniecība (apvienotas Jēkabpils, Aizkraukles un Preiļu (bez Līvānu novada) virsmežniecības).

Jauno virsmežniecību atrašanās vietas tika vērtētas pēc ērtākas sasniedzamības un administratīvo izmaksu samazināšanas kritērijiem.

2007. gadā realizētas sekojošas politikas iniciatīvas:

1) 2007. gadā VMD turpina realizēt valsts investīciju programmas projektu Ls 280 000 apmērā „Meža valsts reģistra ģeogrāfiskās informācijas sistēma”:

- veikta meža digitālās kartes (MDK) centrālās datu bāzes izveide – virsmežniecību lokālo tīklu MDK datu bāzu apvienošana;
 - veikta visas Latvijas teritorijas 2000. un 2006. gadu satelītu attēlu salīdzināšana;
 - Meža ĢIS investīciju projekta ietvaros meža ĢIS programmatūra papildināta ar sekojošām reģistrācijas apakšsistēmām: dabas aizsardzības atzīmes, medību tiesību lietotāji un ugunsgrēku platības; notiek programmas testēšana.
- 2) „Valsts nekustamā īpašuma apsaimniekošanas pilnveidošana” Ls 400 000 apmērā.

2.2. BUDŽETA PROGRAMMU UN APAKŠPROGRAMMU REZULTATĪVO RĀDĪTĀJU IZPILDES ANALĪZE UN VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

2.2.1. VMD INFORMĀTIKAS DEPARTAMENTA DARBĪBAS PĀRSKATS

Meža valsts reģistra tekstuālās daļas uzturēšana

2007. gadā sekmīgi pabeigta Meža valsts reģistra informācijas sistēmas 2. versijas izstrāde un ieviešana visās VMD teritoriālajās struktūrvienībās, ko pilnībā veikuši VMD Informātikas departamenta darbinieki. Informācijas sistēma izveidota kā centrālā datu bāze un tiek darbināta izmantojot interneta tiešsaistes režīmu.

Paralēli izstrādēm VMD uzraudzības funkcijas nodrošināšanai, 2007. gada nogalē uzsākts projekts, kura mērķis ir līdzīgā veidā – izmantojot interneta pārlūkprogrammu, nodrošināt iespēju meža īpašniekiem un ar nozari saistītām valsts institūcijām aplūkot Meža valsts reģistrā reģistrētos aktuālos datus.

Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sagatavoti un nodoti dati Valsts zemes dienestam 2008. gada nekustamā īpašuma nodokļa prognozes un nekustamā īpašuma nodokļa sagatavošanai.

Sagatavoti galvenie Meža valsts reģistru raksturojošie dati kompaktdiska formā – „Meža statistika 2007”.

Meža valsts reģistra kartogrāfiskās daļas uzturēšana

2007. gadā veikta virsmežniecībās esošo lokālo ģeogrāfisko datu bāzu apvienošana centrālajā datu bāzē, kas ir priekšnoteikums sekmīgas meža ģeogrāfiskās informācijas sistēmas (meža ĢIS) tālākai izveidei.

Izstrādāta un patlaban tiek testēta meža ĢIS programmatūra, kas nodrošina ģeogrāfisko datu apstrādi meža ugunsgrēku datu, medījamo dzīvnieku uzskaites un administrēšanas, medību kolektīvu uzskaites, kā arī aizsargājamo dabas teritoriju uzskaites funkciju vajadzībām. Programmatūra izveidota kā centrālā datu bāze un tiek darbināta izmantojot interneta tiešsaistes režīmu.

Pozitīvi vērtējama darba izpilde, kurā lauku apstākļos tika pārbaudīts un vērtēts globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) uztvērēju pielietojums meža inventarizācijas datu un saimnieciskās darbības platību pārbaudēs. Kā rezultāts ir pieņemts lēmums šādu mērinstrumentu iegādei 2008. gadā, kā arī nākotnē papildināt ĢIS datu slāņus ar saimnieciskās darbības ģeogrāfisko datu reģistrēšanu, kas ievērojami palielinātu GPS pielietojumu un saimnieciskās darbības kontroles precizitāti, kā arī samazinātu minētajām kontrolēm nepieciešamo laika resursu patēriņu.

2.2.2. MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN IZMANTOŠANAS UZRAUDZĪBA

Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un jaunaudzņu kopšanas uzraudzība

Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un jaunaudzņu kopšanas mērķis ir izaudzēt augstražīgas un bioloģiski noturīgas mežaudzes, lai nodrošinātu tautsaimniecību ar nepieciešamajiem koksnes resursiem, vienlaikus saglabājot vides ekoloģisko līdzsvaru un veicot meža rekreācijas un estētisko īpašību paaugstināšanu. Valsts meža dienests veic minēto mežsaimniecisko pasākumu apjoma konstatēšanu, kvalitātes pārbaudes un statistikas datu apkopšanu.

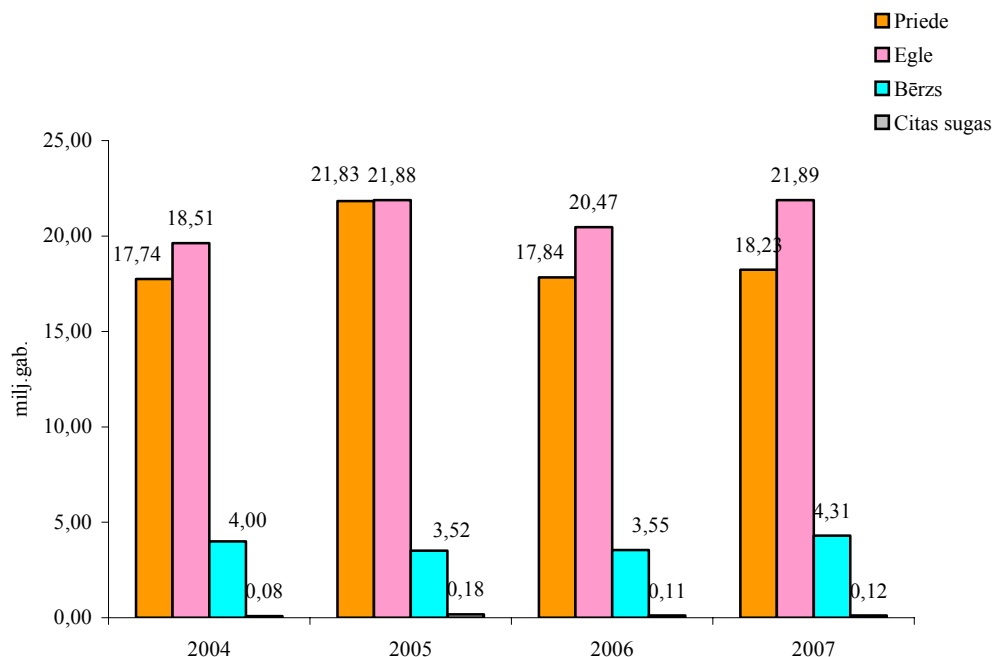
Meža reproduktīvā materiāla ieguve un sertificēšana

Meža reproduktīvā materiāla ieguves un sertificēšanas mērķis ir saglabāt Latvijas meža koku sugu ģenētisko daudzveidību un uzlabot atjaunoto un ieaudzēto mežaudžu produktivitāti, vitalitāti un atjaunošanās spēju.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām Valsts meža dienests veic meža reproduktīvā materiāla ražošanas, izmantošanas un tirdzniecības kontroli. Valstī 2007. gadā ir izsniegti 410 apliecinājumi meža reproduktīvā materiāla ieguvei.

Latvijā 2007. gadā izaudzēti, sertificēti un pielietoti meža atjaunošanai un ieaudzēšanai 44,57 milj. meža koku sējeņi un stādi, no kuriem 1,75 milj. pārvietoti uz citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, bet papildus no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm ievesti 0,9 milj. stādu.

Izaudzētais un meža atjaunošanai un ieaudzēšanai lietotais stādāmais materiāls 2004.-2007. gg., milj. gab.



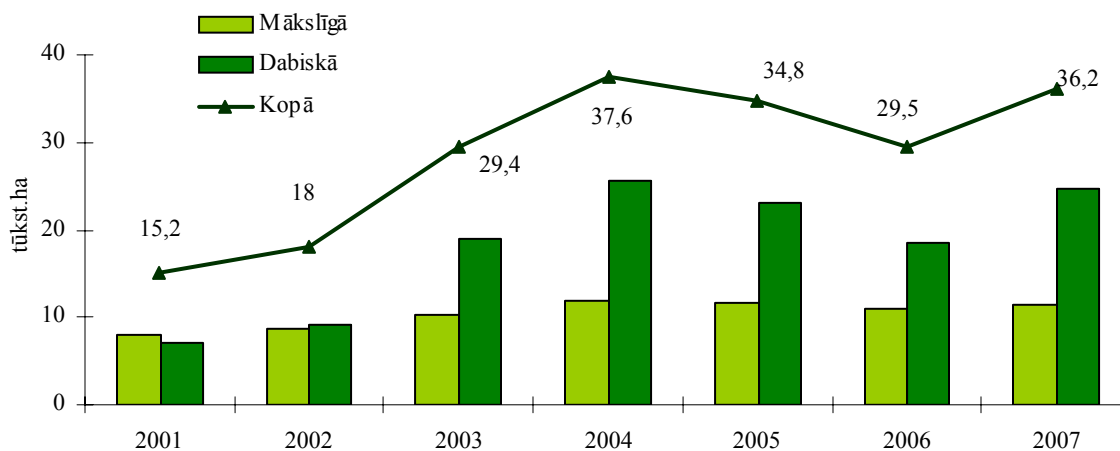
Meža atjaunošana

Meža atjaunošanas pamatuzdevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, ko var nodrošināt mežu atjaunojot mākslīgi (sējot vai stādot) vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar dotajiem augšanas apstākļiem atbilstošām koku sugām.

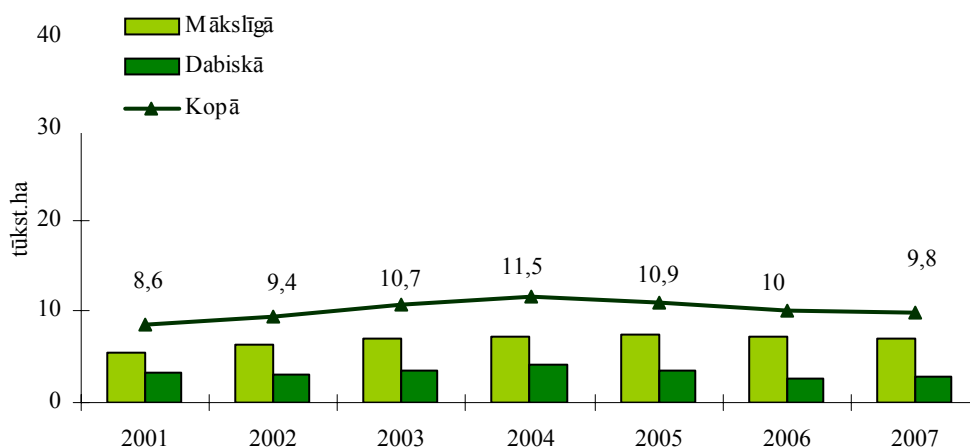
2007. gadā valstī kopā atjaunoti 36,2 tūkst. ha meža, no tiem valsts mežos – 9,8 tūkst. ha (27%), pārējo īpašnieku mežos – 26,4 tūkst. ha (73%). Salīdzinot ar 2006. gadu, 2007. gadā atjaunotā meža kopplatība valstī palielinājusies par 6,7 tūkst. ha, t.i. par 22%; šo kāpumu galvenokārt nodrošināja dabiskās atjaunošanās apjomu straujais pieaugums privātajos mežos, kuros atjaunots gandrīz 3 reizes vairāk kā valsts mežos – tajos meža atjaunošanas kopējais apjoms faktiski saglabājies 2006. gada līmenī. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, pārējo īpašnieku mežos 2007. gadā ir sasniegti labākie rezultāti meža atjaunošanā laika posmā no 2001. gada.

2007. gadā mežs mākslīgi atjaunots 11,5 tūkst. ha platībā (32% no atjaunotās meža kopplatības); valsts mežos mākslīgi atjaunoti 6,9 tūkst. ha (70%), bet pārējo īpašnieku mežos – 4,6 tūkst. ha, kas ir 17% no kopējās 2007. gadā atjaunotās meža platības.

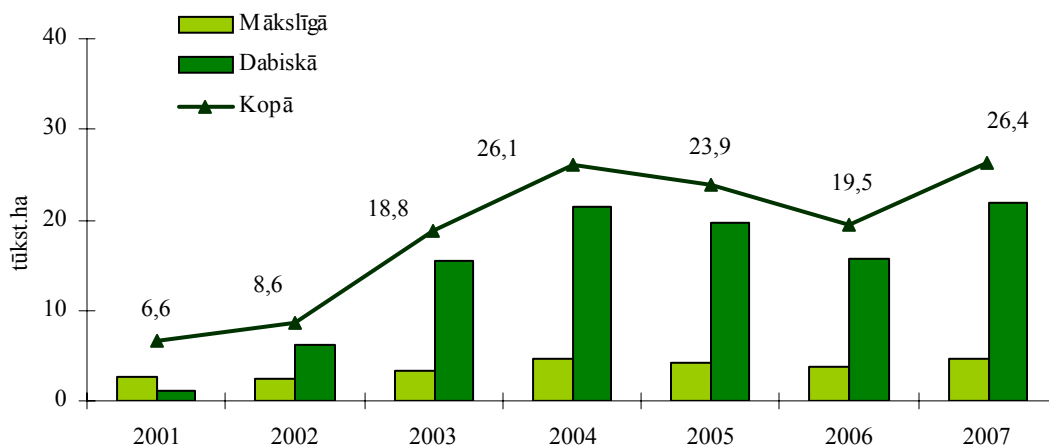
Meža atjaunošana Latvijā 2001.-2007. gg., tūkst. ha



Meža atjaunošana valsts mežos 2001.-2007. gg., tūkst. ha

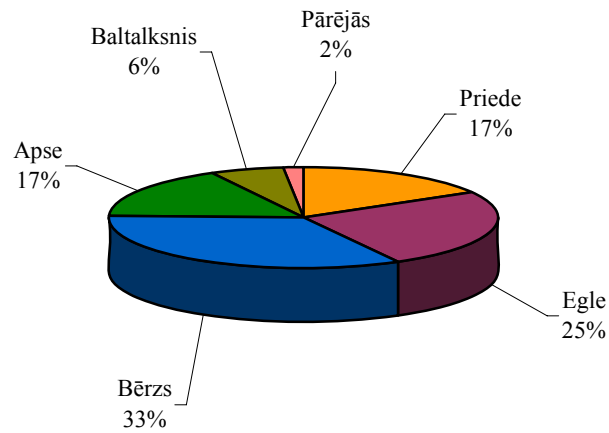


Meža atjaunošana pārējo īpašnieku mežos 2001.-2007. gg., tūkst. ha

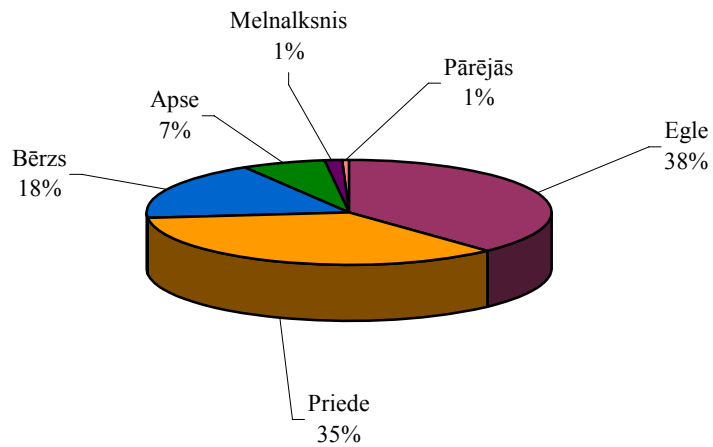


Meža atjaunošanas noteikumu prasības un meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju pieņemtie lēmumi atjaunojamās koku sugas izvēlē nodrošina meža atjaunošanu ar četrām galvenajām, saimnieciski izmantojamām koku sugām – bērzu, egli, priedi un apsi. 2007. gadā ar skuju kokiem atjaunoti 15,1 tūkst. ha vai 42% no atjaunotās kopplatības (egle – 25%, priede – 17%), ar bērzu – 12,1 tūkst. ha (33%), ar apsi – 6,0 tūkst. ha (17%). Galvenās koku sugas meža atjaunošanā valsts mežos un pārējo īpašnieku mežos ir atšķirīgas: valsts mežos 73% platību ir atjaunotas ar skuju kokiem (t.sk. egle 38%, priede 35%), ar bērzu – 18%, bet pārējo īpašnieku mežos ar skuju kokiem atjaunotas 31% platības, no kuras egle – 21% un priede – 10%), pārējās platībās – lapu koki, kur dominē ar bērzu atjaunotās platības (39%), kā arī ievērojamu īpatsvaru sastāda apse (20%) un baltalksnis (8%).

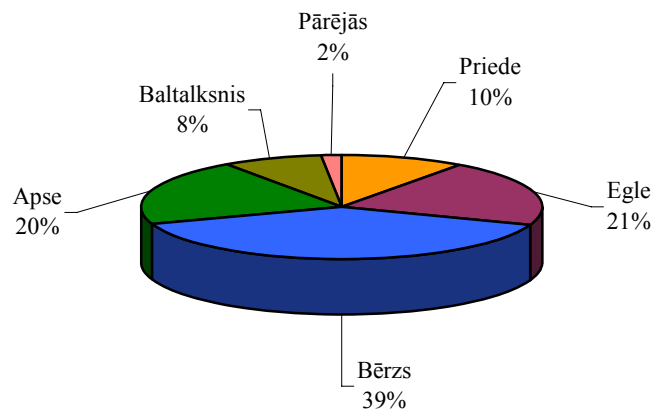
Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā Latvijā 2007. gadā, %



Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā valsts mežos 2007. gadā, %



Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā pārējo īpašnieku mežos 2007. gadā, %



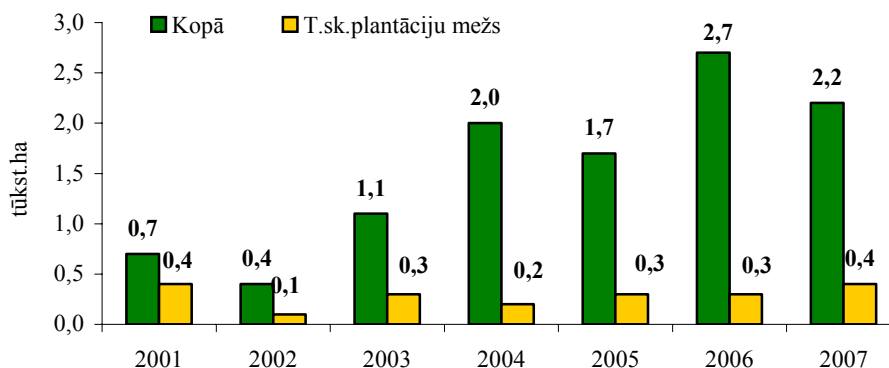
Meža ieaudzēšana

Meža ieaudzēšana ir jauna meža izaudzēšana lauksaimniecībā neizmantotās zemēs, un ir viens no racionālas zemes izmantošanas veidiem. Ieaudzētās meža platības var ierīkot arī kā plantācijas, kas ir īpašiem mērķiem ieaudzētas mežaudzes. Eiropas Savienības struktūrfondu finansējums šī pasākuma atbalstam pēdējos gados sekmē meža ieaudzēšanas apjomu pieaugumu.

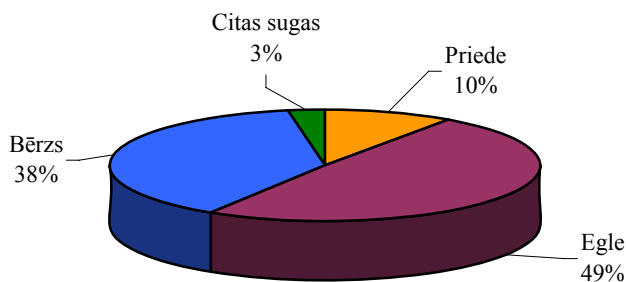
2007. gadā valstī lauksaimniecībā neizmantotās zemēs ieaudzētas 2,2 tūkst. ha mežaudzes, no kurām 0,4 tūkst. ha reģistrētas kā plantāciju meži.

Galvenās ieaudzētās koku sugas ir egle (49%), bērzs (38%) un priede (10%), pārējās koku sugas – baltalksnis, apse, melnalksnis, lapegle, osis, ozols, blīgzna – sastāda nelielu daļu no ieaudzētajām platībām (3%).

Meža ieaudzēšana 2001.-2007.gg., tūkst. ha



Koku sugu īpatsvars meža ieaudzēšanā 2007.g., %

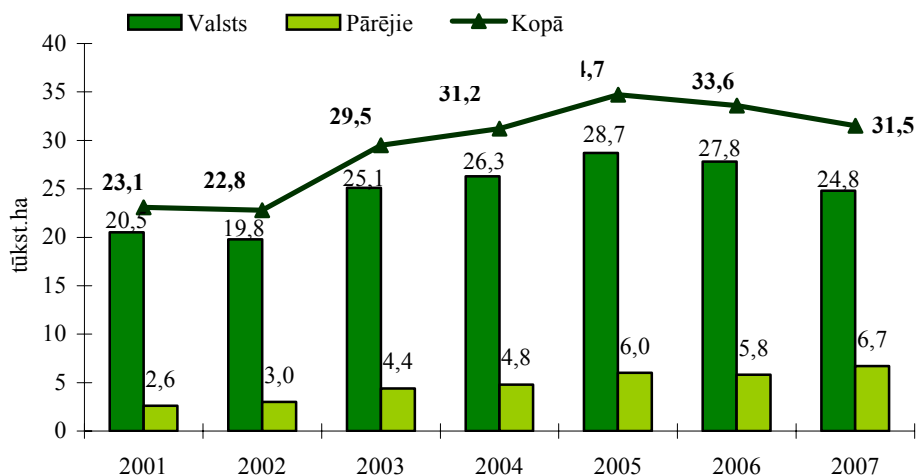


Jaunaudžu kopšana

Jaunaudžu kopšanas mērķis ir veidot augšanas apstākļiem piemērota un vēlama sastāva audzi ar noteiktu koku skaitu, nodrošinot kokiem pietiekamu augšanas telpu un panākot, ka ievērojami paaugstinās meža ražība, samazinās meža audzēšanas cikla ilgums un uzlabojas iegūstamo kokmateriālu preces vērtība.

2007. gadā jaunaudžu kopšana valstī kopā veikta 31,5 tūkst. ha apjomā, t. sk. valsts mežos – 24,8 tūkst. ha, pārējos mežos – 6,7 tūkst. ha.

Jaunaudžu kopšana 2001.-2007.gg., tūkst. ha



Meža inventarizācija

Meža inventarizācijas dati ir pamatdokuments, kas satur informāciju par mežu un ir nepieciešams, lai mežā veiktu virkni saimniecisko darbību, piemēram, koku ciršanu.

Meža inventarizācijas kārtību un kvalifikācijas prasības meža inventarizācijas veicējiem nosaka Ministru kabineta 2007. gada 28. augusta noteikumi Nr. 590 “Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi”. Saskaņā ar šo noteikumu prasībām meža inventarizācijas datus drīkst sagatavot tikai VMD reģistrēts meža inventarizācijas veicējs. Pamatojoties uz šiem noteikumiem VMD katru gadu izvērtē meža inventarizācijas veicēju profesionālo klasifikāciju.

Valsts meža dienesta mežniecības pieņem meža inventarizācijas datus par savā pārraudzībā esošo teritoriju, izvērtē tajos sniegtās informācijas atbilstību izvirzītajām kvalitātes prasībām, un pieņem lēmumus par meža inventarizācijas datu pievienošanu Meža valsts reģistram. 2007. gadā VMD izvērtēšanai un pievienošanai Meža valsts reģistram ir saņemtas 10 327 meža inventarizācijas lietas. Meža valsts reģistram tika pievienoti 10 081 lietas dati. Savukārt 246 gadījumos informācijas neatbilstības dēļ meža īpašnieks ir saņēmis atteikumu datu pievienošanai Meža valsts reģistram.

Pieteikumu pārbaudes un apliecinājumu izsniegšana

Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam no VMD ir jāsaņem atļauja (apliecinājums) šādām darbībām: koku ciršanai; meliorācijas sistēmu vai citu būvju celšanai vai rekonstrukcijai, ja tā var ietekmēt mežu; uzņēmumu ceļu būvei; meža reproduktīvā materiāla iegūšanai; minerālmēslu un pesticīdu lietošanai meža zemē. Lai varētu saņemt darbības atļauju, meža apsaimniekotājs vēršas ar rakstisku pieteikumu VMD mežniecībā.

Pamatojoties uz 2000. gada 20. februārī LR Saeimas pieņemto Meža likuma 39. pantu, un lai nodrošinātu nepārtrauktu darbību mežā gadījumos, kad nepieciešams apliecinājums, arī 2007. gadā tika nodrošināta pieteikumu par koku ciršanu 2008. gadam pieņemšana un reģistrēšana sākot ar 2007. gada 1. novembri un veikta apliecinājumu izsniegšana koku ciršanai 2008. gadā, sākot ar 2007. gada 1. decembri, uz apliecinājuma norādot, ka tas stājas spēkā ar 2008. gada 1. janvāri.

Pirms apliecinājumu izsniegšanas VMD darbiniekiem ir jānoskaidro, vai pieteikumā minētā darbība atbilst normatīvajiem aktiem un stāvoklim dabā. Lielāko saimnieciskās darbības apjomu sastāda koku ciršana. 2007. gadā Valsts meža dienests ir izsniedzis 69 392 ciršanas apliecinājumus: 20 802 no tiem – valsts mežos un 48 590 – pārējos mežos. 2007. gadā ciršana bija paredzēta 141,2 tūkst. ha platībā.

Izsniedzot ciršanas apliecinājumus un fiksējot plānoto un reāli izcirsto koksnes apjomu, tiek veikta maksimāli pieļaujamo ciršanas apjomu administrēšana valsts mežos.

Meža valsts reģistrā uzkrāto informāciju no apliecinājumiem izmanto arī citas valsts institūcijas. Izsniedzot apliecinājumu tiek fiksēts ne tikai plānotās darbības veids, bet arī platība, kurā darbība tiek veikta, dati par personu, kas veic šo darbību. Sadarbības ietvaros ar Valsts ieņēmumu dienestu, 2007. gadā VMD katru mēnesi sagatavoja un nodeva Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā datus par iepriekšējā mēnesī valstī izsniegtajiem koku ciršanas apliecinājumiem.

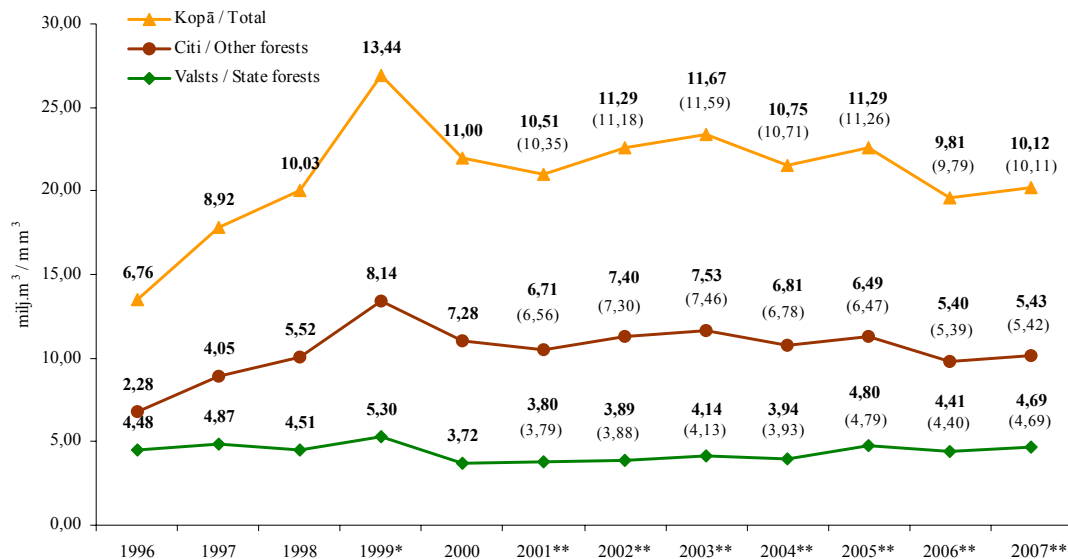
Ciršanas apjoms

Lai sabiedrības rīcībā būtu operatīva informācija par Latvijas mežos plānotajām saimnieciskajām darbībām un to apjomu, Valsts meža dienests katru mēnesi apkopo informāciju par iepriekšējā mēnesī izsniegtajiem apliecinājumiem un tajos uzrādīto plānoto ciršanas apjomu. Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam katru gadu līdz 1. februārim ir jāinformē VMD par iepriekšējā gadā veikto saimniecisko darbību. Informācijas iesniegšana notiek rakstiski – pārskatu veidā. Iesniegto informāciju VMD darbinieki fiksē Meža valsts reģistrā. Katru gadu, pēc pārskatu saņemšanas no meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem, tiek apkopota informācija par iepriekšējā gadā izcirsto likvīdās koksnes apjomu. Tā ir informācija par iepriekšējā gadā veikto koku ciršanu platībās, kur ciršanai bija nepieciešams saņemt ciršanas apliecinājumu. Ciršanas apliecinājums nav nepieciešams cērtot kokus ārpus meža zemēm, kā arī tajos gadījumos, kad meža īpašumā tiek cirsti sausie un vēja gāztie koki, ja to apjoms gadā nepārsniedz 10 m³ koksnes vienas mežniecības teritorijā. Ja informācija netiek iesniegta, vai VMD darbiniekiem rodas šaubas par informācijas patiesumu – tā tiek pārbaudīta, apsekojot stāvokli dabā.

Kopā 2007. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir nocirsts par 0,31 milj. m³ vairāk; valsts mežos – par 0,28 milj. m³ vairāk, bet pārējos mežos – par 0,03 milj. m³ vairāk.

Izcirstais koksnes apjoms, milj. m³

* – 01.10.98.-31.12.99.;



** – kopā ar nelikumīgi, bez apliecinājumiem nocirsto apjomu; skaitlis iekavās norāda koksnes apjomu, kāds iegūts no platībām, kurās ciršanai bija saņemts apliecinājums.

Meža zemes transformācija

2007. gadā Valsts meža dienests izsniedza 433 atļaujas 423,48 ha meža zemes transformācijai citos lietošanas veidos. Meža zemes transformācija citos zemes lietošanas veidos tika veikta apbūvei, elektrolīniju, sakaru līniju cauruļvadu būvei, ūdenskrātuvju ierīkošanai, citu objektu būvei, karjeru ierīkošanai, ceļu būvei, kā arī lauksaimniecības vajadzībām. Vislielākais 2007. gadā izsniegto transformācijas atļauju skaits ir Rīgas-Ogres virsmežniecībā – 329 atļaujas, jeb 76% no visām 2007. gadā izsniegtajām transformācijas atļaujām.

2007. gadā valsts budžetā tika ieskaitīti 1,18 miljoni latu, kas ir aprēķinātie zaudējumi par transformācijas rezultātā iznīcināto dabisko meža vidi.

2.2.3. MEŽA VESELĪBAS STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA

Valsts meža dienests veic meža veselības stāvokļa uzraudzību visos Latvijas mežos, lai nodrošinātu meža apsaimniekošanu tādā veidā, kas nepasliktinātu meža veselības stāvokli, savlaicīgi konstatējot kaitēkļu un slimību savairošanos.

Katru gadu kaitēkļu, slimību, dzīvnieku, vējgāžu un snieglaužu, meža ugunsgrēku, pārliecīga mitruma un citu bojājumu dēļ daļa mežaudžu zaudē augtspēju, kā rezultātā tās iet bojā un tiek nocirstas pēc VMD sanitārā atzinuma saņemšanas. 2007. gadā VMD sanitāros atzinumus audžu nociršanai galvenajā cirtē izsniedza 2150,2 ha platībā, no kuriem 991,1 ha (46%) – valsts mežos, bet 1159,1 ha (54%) – citu lietotāju mežos. Salīdzinājumā ar

2006. gadu izsniegto sanitāro atzinumu apjoms nedaudz samazinājies. Pārrēķinot izsniegto sanitāro atzinumu apjomu uz 10 000 ha meža, vairāk bojātas audzes Zemgalē un Austrumkurzemē.

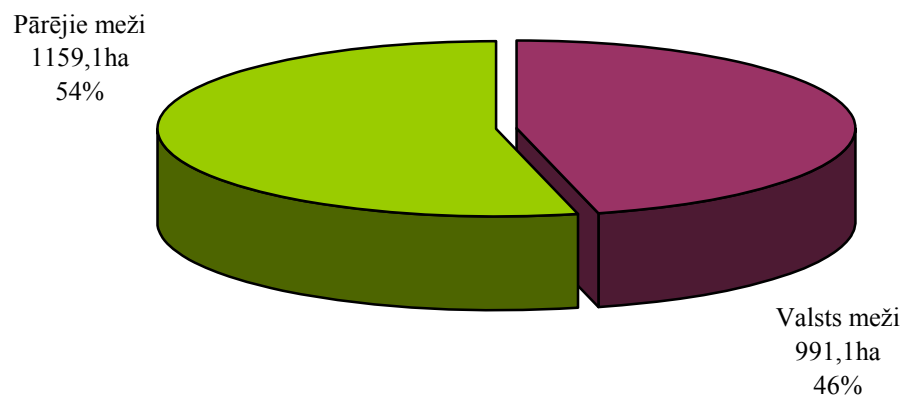
Vējgāzes joprojām bija galvenais audžu bojāejas cēlonis – 982,6 ha (46%). Ievērojami pieaudzis meža kaitēkļu, kas savairojušies 2005. gada vētrā gāzto koku stumbros, radītie bojājumi. Kaitēkļu, galvenokārt egļu astoņzobu mizgrauža, darbības dēļ bojā gājušo audžu apjoms bija 717,5 ha (33%). Citi audžu bojāejas iemesli konstatēti daudz retāk – pārliecīgs mitrums 171,3 ha (8%), meža ugunsgrēki 119,7 ha (6%), dzīvnieku bojājumi 86,7 ha (4%), slimības 61,9 ha (3%), citi iemesli 10,5 ha (<1%).

Nopietnas bažas rada bīstamā meža kaitēkļa egļu astoņzobu mizgrauža (*Ips typographus* L.) nodarītie postījumi egļu audzēs, kas vecākas par 50 gadiem. Šī kaitēkļa populācija strauji pieauga sekmīgi vairojoties laicīgi neizvāktajās 2005. gada vētrā gāztajās un lauztajās eglēs. Turpmākajos gados egļu astoņzobu mizgrauža savairošanos sekmējuši labvēlīgi klimatiskie apstākļi. Nu jau četrus gadus no vietas šim kaitēklim sekmīgi attīstās divas paaudzes gadā. Mizgrauzim savairojoties, tas uzbrūk augošām eglēm, kas vecākas par 50 gadiem. 2007. gadā Latvijas mežos svaigos skujkoku izcirtumos sekmīgi izmantoti egļu astoņzobu mizgrauža feromoni slazdi, kas samazina kaitējumu augošās eglu audzēs.

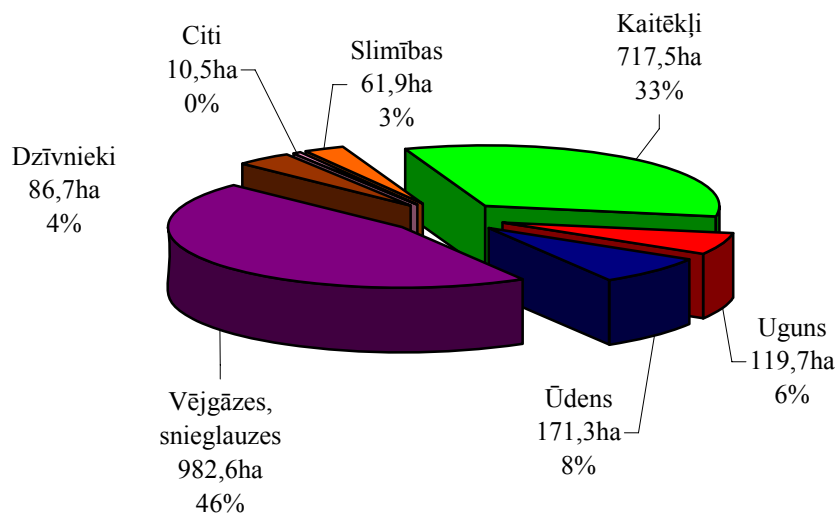
2007. gadā turpinājās priežu rūsganās zāglapsenes (*Neodiprion sertifer* Geoffr.) savairošanās, kas aizsākās 2004. gadā. Visvairāk audžu bojātas Kurzemē, mazāk – Ziemeļvidzemē. Kopējā savairošanās skartā platība ir liela, tomēr bojājuma (defoliācijas) intensitāte ar katru gadu samazinās. 2008. gadā prognozējama koku defoliācija atsevišķās priežu mežaudzēs, tomēr nopietni meža bojājumi nav sagaidāmi.

2007. gadā novērota agresīva priežu kaitēkļa – galotņu sešzobu mizgrauža izplatība (*Ips accuminatus* Gyll.) priežu audzēs. Šis stumbra kaitēklis izraisa priežu nokalšanu grupās.

VMD izsniegto sanitāro atzinumu audžu nociršanai galvenajā cirtē platības valsts un citu lietotāju mežos 2007. g., ha



**VMD izsniegto sanitāro atzinumu platību sadalījums
pa bojājuma cēloņiem 2007. g., ha**



Meža monitorings

Meža monitorings Latvijā tiek veikts starptautiskās sadarbības programmas *ICP Forests* ietvaros.

Pirmā līmeņa meža monitoringa mērķis ir veikt vispārīgu mežaudžu veselības stāvokļa novērtējumu, noteikt izmaiņas un to tendences, kā arī noskaidrot galvenos mežaudžu veselības stāvokli ietekmējošos faktoros.

2007. gadā VMD speciālisti novērojumus veikuši 349 parauglaukumos visā Latvijas teritorijā. Saskaņā ar novērojumu rezultātiem par nebojātiem un viegli bojātiem (skuju/lapu zudums nepārsniedz 25%) uzskatāmi 83,8% skuju koku un 88,2% lapu koku. Nevienai no izplatītākajām koku sugām būtiskas izmaiņas vidējā defoliācijas līmenī, kā arī koku sadalījumā pa defoliācijas klasēm, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, valstī kopumā nav konstatētas. Dažādi vizuāli novērtējami bojājumi konstatēti 18,7% koku, un gandrīz pusi (45,1%) no visiem bojājumiem izraisījuši kaitēkļi. Joprojām priežu audzēs Kurzemē un Vidzemē vērojami plaši priežu rūsganās zāglapsenes bojājumi.

Otrā līmeņa monitoringa mērķis ir noskaidrot likumsakarības starp gaisa piesārņojumu, citiem antropogēniem un dabiskiem stresa faktoriem un meža ekosistēmas stāvokli. 2007. gadā turpināti 2004. gadā iesāktie novērojumi otrā līmeņa monitoringa parauglaukumā Valgundē, veicot koku vainagu stāvokļa novērtējumu, nokrišņu, augsnes ūdeņu un skuju ķīmiskās analīzes.

2.2.4. DABAS AIZSARDZĪBA

Dabas aizsardzības mērķis ir bioloģiskās daudzveidības līmeņa saglabāšana, dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšana un ilgtspējīgas attīstības pamatu veidošana.

Lai izpildītu meža un vides likumdošanas normatīvajos aktos ietvertos mērķus, VMD uzdevumi dabas aizsardzībā ir:

- dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas veicināšana, nodrošinot dabas aizsardzības intereses;
- Latvijas starptautisko saistību izpildes nodrošināšana;
- sadarbība ar citām valstiskajām un nevalstiskajām organizācijām;
- dalība normatīvo aktu izstrādē un pilnveidošanā.

No iepriekšminētā izriet VMD galvenās aktivitātes šo uzdevumu veikšanai, kuras tiek iedalītas sešās grupās: mikroliegumu izveidošana un aizsardzība, īpaši aizsargājamo meža iecirkņu izvērtēšana, vispārējie dabas aizsardzības jautājumi, dabisko meža biotopu inventarizācija, meža monitoringa programmas īstenošana, sabiedrības informēšana un sadarbība.

Mikroliegumu izveidošana un aizsardzība

Pamatojoties uz Sugu un biotopu aizsardzības likumu un “Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem”, VMD meža zemēs nosaka mikroliegumus. Vienlaikus īpaši aizsargājamo putnu sugu mikroliegumiem tiek noteiktas buferzonas. Ar izveidotajiem mikroliegumiem saistītie dokumenti saskaņā ar normatīvajiem aktiem tiek nodoti citām ar vides aizsardzību saistītām organizācijām.

Pagājušā gada laikā tika izveidoti 101 jauns mikroliegums 778 ha platībā, no kuriem 516 ha valsts mežos un 262 ha pārējos mežos. Līdz 2007. gada beigām kopā valstī ir izveidoti 1600 mikroliegumi 28,2 tūkst. ha platībā, no kuriem valsts mežos 26,9 tūkst. ha un pārējos mežos 1,3 tūkst. ha. Buferzonas izveidotas 527 mikroliegumiem 28,4 tūkst. ha platībā. Vislielākās mikroliegumu un buferzonu platības izveidotas medņu riestu vietās.

Īpaši aizsargājamo meža iecirkņu izvērtēšana

Īpaši aizsargājami meža iecirkņi (ĪAI) tika veidoti 90-tajos gados īpaši aizsargājamo sugu, bioloģiski nozīmīgu biotopu un kultūrvēsturisku vietu aizsardzībai. Stājoties spēkā MK 08.05.2001. noteikumiem Nr. 189 "Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā", tika apstiprināti Meža valsts reģistrā reģistrētie ĪAI un noteikta to izvērtēšanas kārtība.

VMD darbinieki piedalās gan valsts, gan privātajos mežos esošo ĪAI izvērtēšanā. 2007. gadā turpinājās iepriekš uzsāktā ĪAI izvērtēšana, kā rezultātā gada laikā ĪAI statuss tika atcelts 851 ha platībā, no tiem 75 ha – privātajos mežos. Daļai šo platību ir noteikts mikrolieguma statuss.

Dabiskie meža biotopi

MK apstiprinātajā Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā teikts, ka Latvijā saglabājušās nelielas dabisko mežu platības, tās turpina samazināties un to saglabāšana ir viena no nozīmīgākajām prioritātēm dabas aizsardzībā. Viens no Meža politikas mērķiem vides aizsardzības jomā ir nodrošināt meža biotopu un tiem raksturīgo sugu daudzveidības saglabāšanu, ko Valsts meža dienests realizē, veicot dabisko meža biotopu inventarizāciju.

2007. gada beigās valsts mežos dabiskie meža biotopi un potenciālie dabiskie meža biotopi kopumā aizņem gandrīz 54 tūkst. ha lielu meža platību.

2.2.5. MEŽA IZMANTOŠANU UN APSAIMNIEKOŠANU REGLAMENTĒJOŠO NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS UZRAUDZĪBA

Valsts meža dienesta kompetencē ietilpst meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība, tai skaitā šo normatīvo aktu pārkāpumu konstatēšana, sastādot attiecīgu protokolu un veicot citas darbības. Par pārkāpuma izdarīšanu vainīgā persona tiek sodīta administratīvi vai krimināli, pie tam gadījumos, kad nodarīti zaudējumi meža videi vai medību resursiem, tie tiek piedzīti tiesas ceļā paralēli piemērotajam soda mēram.

Valsts meža dienests 2007. gadā konstatēja 1003 meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumus, kurus sastāda gan administratīvās lietas, gan krimināllietas. Lielāko daļu gadījumu no meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem 2007. gadā sastāda meža atjaunošanas prasību pārkāpumi – 481, jeb gandrīz 48% no visu konstatēto pārkāpumu skaita. Lielākais minēto pārkāpumu skaits konstatēts Krāslavas (61), Valkas (60) un Madonas (57) rajonos.

Otru ievērojamāko daļu no konstatētajiem pārkāpumiem veido augošu koku patvaļīgas ciršanas gadījumi. 2007. gadā konstatēti 346 šādi pārkāpumi, kas ir ievērojami mazāk, salīdzinot ar 2006. gadu, kad tika konstatēts par 123 patvaļīgas augošu koku ciršanas gadījumiem vairāk. 2007. gadā no visiem patvaļīgas koku ciršanas gadījumiem valsts mežos konstatēti 62 pārkāpumi, bet lielākā daļa – pārējos mežos – 284 gadījumi. Kopā 2007. gadā nelikumīgi izcirsti 12,18 tūkst. m³ koksnes, nodarot kaitējumu meža videi, kas aprēķināti kā mežam nodarītie zaudējumi 252 362 latu apmērā, no tā valsts mežos radītais zaudējums ir 9%, pārējos mežos – 91%.

Valsts meža dienesta amatpersonas par meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem 2007. gadā izskatījušas 821 administratīvo lietu, un tajās pieņemtie lēmumi stājušies spēkā 701 gadījumā. Vainīgajām personām administratīvais sods uzlikts 662 gadījumos un uzlikto naudas sodu apjoms kopumā sastāda 49 897 latus. Tai skaitā administratīvais sods vainīgajām personām par meža atjaunošanas prasību pārkāpumiem uzlikts 392 gadījumos ar kopējo uzlikto naudas sodu summu 32 622 latu apmērā un par augošu koku patvaļīgu ciršanu – 131 gadījumā, kuru kopējā uzlikto naudas sodu summa sastāda 10 320 latus.

Uzlikto naudas sodu kopējais apmērs 2007. gadā ir par 44,9% lielāks nekā 2006. gadā, kad tas sastādīja 27 514 latus.

2.2.6. MEŽA UGUNSPARDSVĪBA

2007. gadā meža ugunsnedrošais laikposms tika noteikts sākot ar 16. aprīli un turpinājās līdz 15. septembrim. Ugunsnedrošajā laikposmā tika atklāti un dzēsti 425 meža ugunsgrēki, kuros uguns skāra 331 ha lielu platību, tai skaitā 272 ha meža zemju platības un 43 ha jaunaudzes, nodarot zaudējumus mežam 13 472 latu apmērā. 195 meža ugunsgrēki tika dzēsti valsts mežos (kopējā platība 201 ha).

Viens no galvenajiem faktoriem, kas nosaka ugunsgrēka izcelšanās iespēju, ir meteoroloģiskie apstākļi, un nokrišņi bija iemesls tam, ka ugunsgrēku skaits 2007. gadā bija

4,5 reizes mazāks nekā 2006. gadā. Arī ugunsgrēka vidējā platība samazinājās no 1,96 līdz 0,77 ha.

Ugunsapsardzībā iesaistījās par Eiropas lauksaimniecības virzības un garantijas fonda līdzekļiem iegādātās 58 paaugstinātas caurgājības, ar ugunsdzēsības inventāru speciāli aprīkotas vieglās automašīnas.

2.2.7. MEDĪBU NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANA UN MEDĪBU RESURSU STĀVOKĻA KONTROLE

Latvijas Republikas Bioloģiskās daudzveidības Nacionālajā programmā, ko LR Ministru kabinets akceptējis 2000. gada 16. maijā, ir uzsvērti šādi medību saimniecības organizēšanas principi – veicināt ilgtspējīgas medību saimniecības attīstību un novērst neatbilstošas un nelikumīgas medības.

Lai realizētu šos principus, ir radīta normatīvo aktu bāze, kas nodrošina ekoloģiski pamatotu īpatņu skaitu medijamo dzīvnieku populācijās, optimizē medību iecirkņu lielumu, samērojot to platību ar lielo medijamo dzīvnieku populācijām nepieciešamo teritoriju, kā arī paredz vienotu medijamo dzīvnieku populāciju monitoringu. Valsts meža dienests uzrauga šo prasību ievērošanu un piedalās to īstenošanā.

Medību normatīvo aktu ievērošanas kontrole

Medību normatīvo aktu ievērošanas kontroles galvenais mērķis ir novērst neatbilstošas un nelikumīgas medības. Ja netiek novērstas nelikumīgās medības, tās ne tikai var būtiski samazināt īpatņu skaitu kādā populācijā, bet arī neļauj savākt pilnīgu informāciju par nomedīto dzīvnieku skaitu, tādējādi ietekmējot medību resursu novērtējumu un to izmantošanas iespēju prognozes.

Medijamo dzīvnieku uzskaitē

Medijamo dzīvnieku uzskaitē ir medību resursu pārvaldīšanas procesa sastāvdaļa, kas Latvijā ir valsts uzdevums. VMD ik gadus veic medijamo dzīvnieku uzskaitē ar aprēķina limitēto medijamo dzīvnieku lielāko pieļaujamo nomedīšanas apjomu saskaņā ar zemkopības ministra apstiprinātu kārtību. Uzskaitē nenotiek kā vienlaicīga akcija, bet gan kā dzīvnieku skaita ikgadējs vērtējums pēc stāvokļa uz 1. aprīli (medijamiem putniem pēc stāvokļa uz 15. maiju). Uzskaitē tiek visas medijamo zīdītāju sugas un daži šobrīd aizsargājami, bet vēsturiski tradicionāli medijami zīdītāji, kā ūdri un brūnie lāči, bet no putniem – medži, rubeņi, mežirbes un laukirbes – kopā 23 dzīvnieku sugas. 2007. gadā līdzīgi kā iepriekšējās medību sezonās, galveno medijamo dzīvnieku skaits turpina pieaugt vai ir stabils. Galveno sugu populāciju dinamika atspoguļota grafikos.

Nomedīšanas apjomu administrēšana

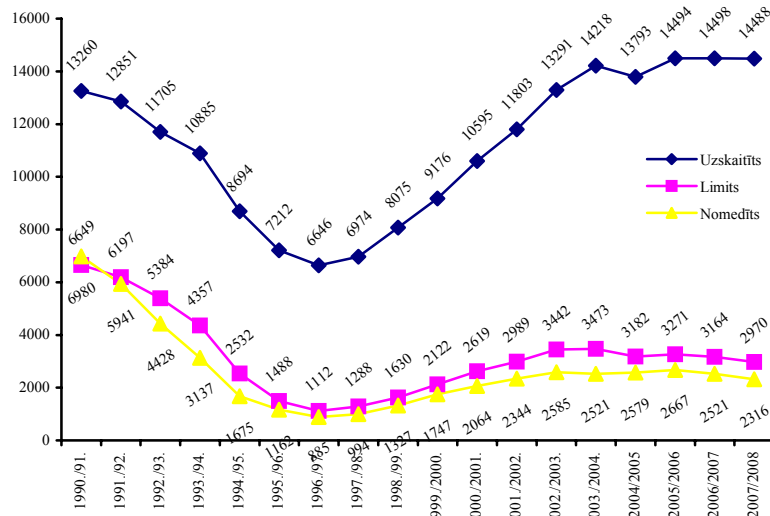
Nomedīšanas apjomu administrēšana ir viens no galvenajiem uzdevumiem, lai nodrošinātu ekoloģiski pamatotu īpatņu skaitu populācijās, samazinātu pretrunas starp medību saimniecību un citu nozaru interesēm medijamo dzīvnieku vai pašu medību nodarīto zaudējumu dēļ un veicinātu ilgtspējīgas medību saimniecības attīstību.

Pirms medību sezonas sākuma Valsts meža dienests izsniedz limitēto medijamo dzīvnieku medību atļaujas medību tiesību lietotājiem.

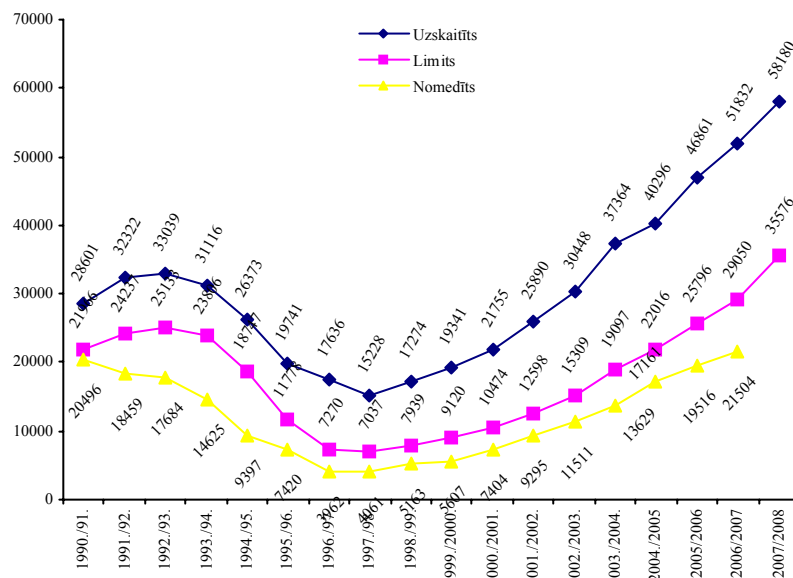
Kopš 2000. gada sāk pieaugt galveno medijamo sugu dzīvnieku nomedīšanas apjomi, kas liecina par to, ka populāciju kvantitatīvie rādītāji uzlabojas. Strikti ievērojot optimālos

medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanas modeļus, ir izdevies apturēt medījamo dzīvnieku populāciju lejupslīdi un panākt medījamo dzīvnieku skaita un nomedīšanas apjomu palielināšanos. Aizvadītajā gadā dažviet ticis pieņemts lēmums bebru un meža cūku skaita samazināšanai, kā arī stirnu skaita turpmākai nepalielināšanai.

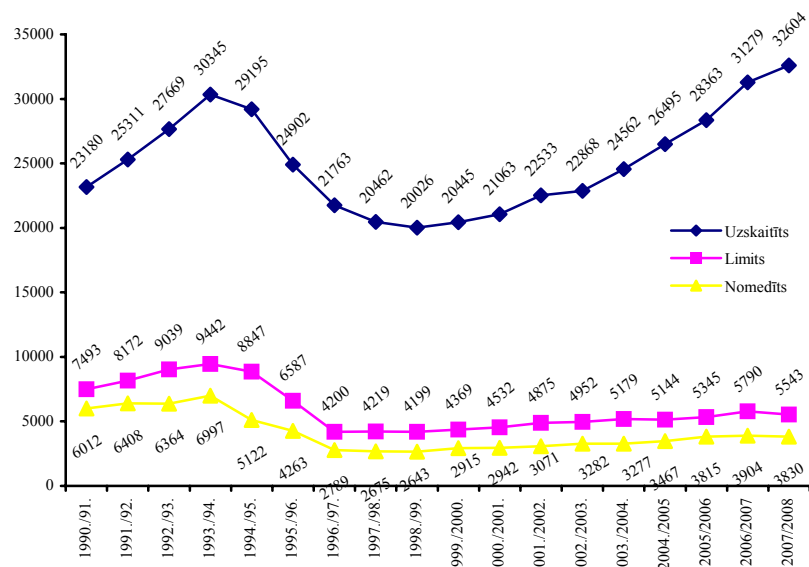
Aļņi Latvijā



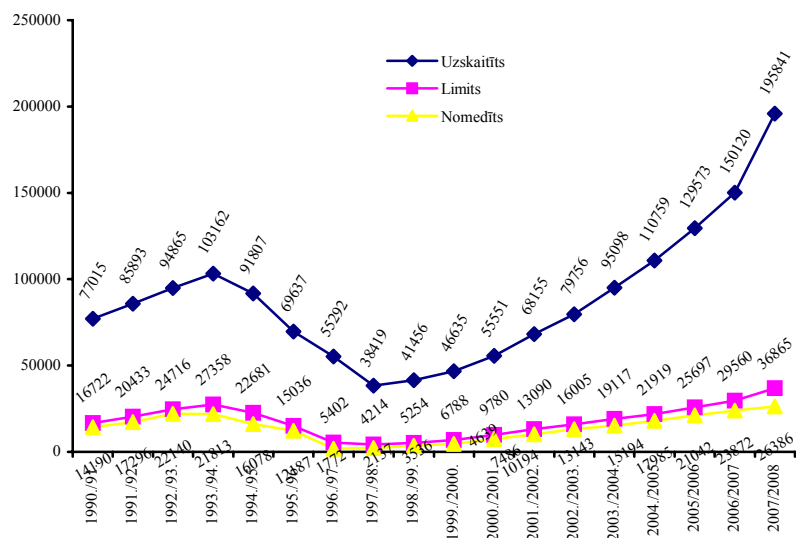
Meža cūkas Latvijā



Staltbrieži Latvijā



Stīrnas Latvijā



Mednieku eksaminācija un mednieku apliecību izsniegšana

Mednieku eksaminācija nepieciešama, lai nodrošinātu to, ka persona, kura saņem mednieka apliecību vismaz pamatzināšanu līmenī pārzinātu būtiskākos medību saimniecības jautājumus. Pamatojoties uz Medību likumu, mednieka apliecību izsniedz VMD virsmežniecībās pēc tam, kad nokārtots eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā.

Šobrīd Latvijā ir derīgas vairāk nekā 41 000 VMD izsniegtas mednieku apliecības, un ziņas par šīm personām tiek uzglabātas datu bāzē "Mednieki". Pamatojoties uz datiem par

izsniegtajām mednieku sezonas kartēm, Latvijā ir aptuveni 22 500 aktīvu mednieku. Gadā tiek eksaminēti un izsniegtas mednieku apliecības aptuveni 250 medniekiem.

ES interešu sfērā ietilpstošo dzīvnieku sugu monitorings

Monitoringa mērķis ir sistemātiski iegūt datus par starptautiski apdraudētu, bet lokāli plaši izplatītu sugu populāciju stāvokli saistībā ar pieļaujamām izmantošanas normām un paņēmieniem, proti, noteikt, vai populācijas sekmīgi atjaunojas pie dotās medību slodzes.

Vairākas Latvijā medjamo dzīvnieku sugas, kuru medīšanas intensitāte un vietējie vides apstākļi pilnībā nodrošina populāciju atjaunošanos vai pat pieaugumu, Eiropas valstu vai globālā mērogā ir apdraudētas un tādēļ iekļautas aizsargājamo sugu sarakstos. Šo sugu aizsardzību nosaka Latvijā ratificētās starptautiskās konvencijas un Eiropas Savienības valstu likumdošana. Taču minētie starptautiskie dokumenti pieļauj ar vietējiem apstākļiem saistītas atkāpes no vispārējām prasībām, ja vien vietējo specifiku pamato ar konkrētiem regulāri ievāktiem datiem.

VMD iesaistās vides ministra apstiprināto sugu aizsardzības plānu īstenošanā un veic monitoringu vilkiem, lūšiem, daļēji arī medņiem un rubeņiem.

2.2.8. ZINĀTNISKĀS IZPĒTES MEŽU APSAIMNIEKOŠANA

VMD struktūrvienība īpašu uzdevumu veikšanai – zinātniskās izpētes mežu pārvaldīšanai un zinātnisko pētījumu nepārtrauktības nodrošināšanai – ir Meža pētīšanas stacija. Meža pētīšanas stacijai ir trīs informācijas centri – Kalsnavā, Jelgavā un Smiltēnē. Zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2004. gada 27. jūlija noteikumi Nr. 630 “Zinātniskas izpētes mežu apsaimniekošanas kārtība”.

Zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas programmas izpilde 2007. gadā

<i>Darba veids</i>	<i>Izpildītais apjoms</i>
Augsnes sagatavošana	91,2 ha
Meža atjaunošana	113,0 ha
Meža dabiskā atjaunošanās	35,3 ha
Meža kultūru papildināšana	31,3 ha
Meža kultūru aizsardzība pret kaitēkļiem	85,4 ha
Jaunaudžu kopšana	439,2 ha
Kultūru kopšana	265,8 ha
Kvartālstīgu kopšana	27,61 km
Meliorācijas grāvju kopšana	30,1 km
Meliorācijas grāvju pārtīrīšana	2,04 km
Caurteku remonts	6 gab.
Meža ceļu uzturēšana	944 gājiena km
Meža ceļu remonts	32,684 km
Uguns aizsardzības mineralizēto joslu uzturēšana	39,59 km
Galvenā cirte	181,4 ha / 45 182 m ³
Kopšanas cirte	532,0 ha / 6 537 m ³
Sanitārā cirte	209,9 ha / 3 019 m ³

2.3. INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM

VMD sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar 2006. gada 17. janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 55 „Noteikumi par Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”.

Maksas pakalpojumu veidi un ieņēmumi 2007. gadā, LVL

<i>Nr.p.k.</i>	<i>Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi</i>	<i>Faktiskie ieņēmumi</i>
1.	Ieņēmumi par dokumentu izsniegšanu un kancelejas pakalpojumiem	9 171
2.	Ieņēmumi par nomu un īri	31 304
3.	Ieņēmumi par pārbaudēm, kuras saskaņā ar normatīvajiem aktiem veic VMD – meža veselības stāvokļa pārbaudes, iestigotas platības un inventarizācijas elementu pārbaudes, meža un meža zemes novērtēšana, izmantojot Meža valsts reģistra datus u.c. mežsaimnieciskie pakalpojumi	261 598
4.	Citi pašu ieņēmumi, t.sk. zinātnisko mežu apsaimniekošana (Meža pētīšanas stacija).	1 640 636
	<i>Kopā</i>	1 942 709

2.4. PĀRSKATS PAR VMD VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMĀM EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

VMD 2007. gadā turpināja strādāt pie kvalitātes vadības sistēmas ieviešanas: tika izstrādātas jaunas un pilnveidotas esošās procedūras. Pašlaik kopā ir ieviestas 20 procedūras. VMD Meža pētīšanas stacijas sēkļu kontroles laboratorijā turpinājās darbs pie darba aprakstu izstrādes un laboratorijas aprīkojuma pilnveidošanas. Procedūru un darba aprakstu ieviešana veicina vienotu izpratni dienesta pamatdarbības jautājumos un uzlabo sniegto pakalpojumu kvalitāti.

2007. gadā tika ieviests kvalitātes vadības sistēmas audits. To veic 30 audita metodoloģijā apmācīti speciālisti no VMD darbinieku vidus.

2008. gadā ir plānots iesniegt nepieciešamo dokumentāciju vienas VMD darbības jomas – meža reproduktīvā materiāla aprites – akreditācijai atbilstoši LVS EN ISO 17020 standarta prasībām.

2007. gada 1. martā Valsts meža dienestā tika izveidota Iekšējā audita un kontroles daļa. 2007. gadā tika plānoti 32 auditi, no tiem 18 auditi teritoriālajās struktūrvienībās, 12 auditi VMD centrālajā administrācijā un 2 neplānotie auditi. Pēc Iekšējā audita un kontroles daļas izveidošanas tika izvērtētas prioritātes un veiktas izmaiņas darba plānā. 2007. gadā faktiski noslēgti 31 audits, no tiem 23 plānotie auditi un 8 papildus auditi. 2007. gada nogalē iesākti 3 auditi.

Atbilstoši 2007.gada darba plānam daļas darbinieki pārskata gada laikā ir pārbaudījuši, analizējuši un novērtējuši VMD noteiktās iekšējās kontroles sistēmas. Par veikto auditu rezultātiem VMD ģenerāldirektoram tiek iesniegti iekšējā audita un kontroles ieteikumu ieviešanas grafiki, kas apstiprināti ar rīkojumu un daļas darbinieki seko ieteikumu izpildei. 2007. gadā iesniegti 174 ieteikumi, no kuriem ieviesti 142 (82%).

2007. gada augustā Finanšu ministrija veica VMD Finanšu un uzskaites daļā un Iekšējā audita un kontroles daļā salīdzinošo pārbaudi par Eiropas Savienības Solidaritātes fonda ārkārtas pasākumu finansēšanai paredzēto līdzekļu izlietojumu.

Daļa savas kompetences jautājumos sadarbojas ar Valsts kontroli, Finanšu ministriju un Zemkopības ministrijas Iekšējā audita departamentu.

3. BUDŽETA INFORMĀCIJA

2007. gadā VMD realizēja valsts budžeta programmu 24.00.00. „**Meža resursu ilgtspējības saglabāšana**” ar kopējo programmas finansējumu Ls 20 423 241, t.sk. apakšprogrammas 24.01.00. „Meža resursu valsts uzraudzība” finansējums Ls 20 372 847 un apakšprogrammas 24.02.00. „Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē” – Meža attīstības fonda (MAF) projektu ietvaros Ls 50 394. 2007. gadā tika pabeigta ārvalstu finanšu līdzekļu palīdzības no ES Solidaritātes fonda apgūšana Ls 703 000 apjomā.

Budžeta programmas 24.00.00 “Meža resursu ilgtspējīga saglabāšana” izlietojums, LVL

Nr.p.k.		2006. gadā (faktiskā izpilde)	2007. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Ieņēmumi (kopā):	15 364 004	20 423 241	20 583 639
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	12 700 030	18 590 536	18 590 536
1.2.	Finansējums no MAF un MSAF	120 313	50 394	50 394
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	1 149 709	x	x
1.4.	Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	1 393 952	1 782 311	1 942 709
2.	Izdevumi (kopā):	14 469 134	21 126 241	21 088 493
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	13 910 945	19 665 476	19 662 391
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem (kopā):	558 189	1 460 765	1 426 102
t.sk.	Investīcijas	280 000	280 000	279 965
Ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)			703 000	703 000

Pārskats par budžeta apakšprogrammas 24.01.00 “Meža resursu valsts uzraudzība” rezultatīvo rādītāju izpildi

Rezultātu un rezultatīvo rādītāju nosaukums	2007. gada plāns	2007. gads – faktiski
---	------------------	-----------------------

		<i>pārskata periodā</i>
<i>Administratīvā darbības spēja:</i>		
Iestāžu (struktūrvienību) skaits	22	15
Amata vietu skaits	1 645	1 471
<i>Politikas rezultāti:</i>		
Meža zemju platības, saglabātas 2006. gada 1. janvāra apjomā (milj. ha)	2,94	2,96
Koksnes krājas vidējais kārtējais pieaugums nesamazinās (m ³ /ha gadā)	5,7	5,8
Nelikumīgi nocirstās koksnes apjoms, ne vairāk (% no kopējā nocirstā apjoma)	1	0,18
Meža ugunsgrēkos vidējā izdegusī platība nepārsniedz (ha)	1,5	0,77
Medījamo pārnadžu populācijas saglabātas apjomā, kas ļauj medīt (% medību platību):		
aļņus	90	90
mežacūkas un stirnas	100	100
Staltbriežus	75	75
Samazinās termiņā neatjaunoto platību apjoms (tūkst. ha).	37	22
<i>Darbības rezultāti:</i>		
Izniegtas meža zemju transformācijas atļaujas	350	433
Izniegti koku ciršanas apliecinājumi	60 000	69 393
Izniegti meža reproduktīvā materiāla ieguves apliecinājumi	250	412
Atestēti meža reproduktīvā materiāla ieguves avoti (gab.)	30	30
Sertificētas meža reproduktīvā materiāla partijas (gab.)	300	385
Izniegtas medību sezonas kartes	25 000	22 000
Izniegtas limitētās medību atļaujas	75 000	103 000
Ieaudzēto mežaudžu inventarizācija (ha)	3 000	2 200
Atjaunoto un atjaunošanas termiņu sasniegušo mežaudžu inventarizācija (ha)	60 000	57 700
Saimnieciskās darbības vietu pārbaude (ha)	70 000	70 000
Medību formējumu uzraudzība (skaits)	2 000	2 654
Meža inventarizācijas datu kvalitātes lauka pārbažu veikšana (ha)	50 000	114 979
Medījamo dzīvnieku uzskaitē (sugu skaits)	21	23
Prognose par bīstamo kaitēkļu un slimību izplatību mežā (bīstamie kaitēkļi/slimību sugu skaits)	7/2	7/2
Medījamo dzīvnieku pieļaujamo	9	9

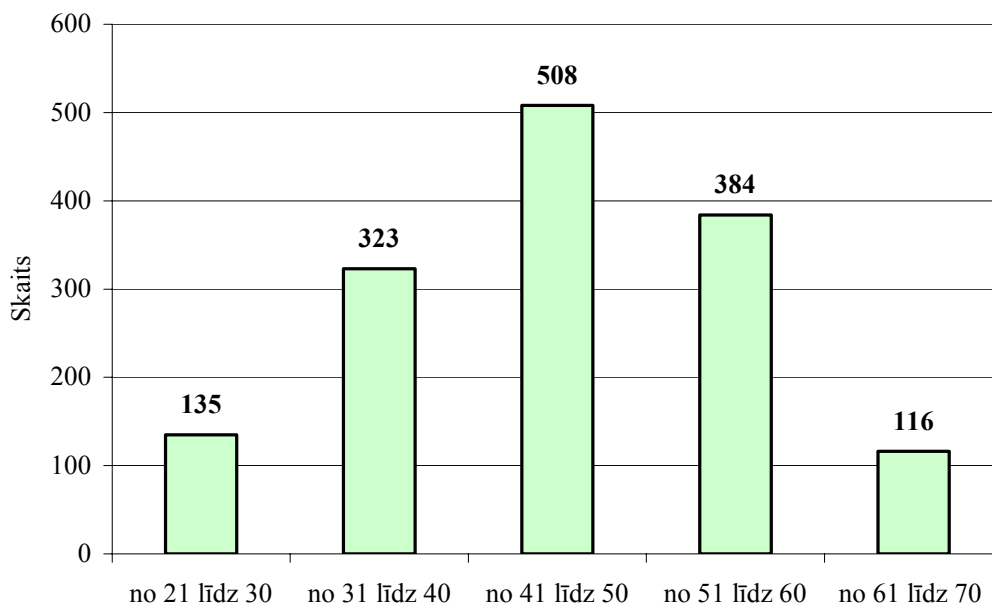
nomedīšanas apjomu noteikšana (sugu skaits)		
Digitālās kartes veidošana par privātajiem mežiem (ha)	100 000	80 000
Apstrādāti satelītuizņēmumi	1...20	6
Meža monitorings:		
1. līmeņa meža monitorings (parauglaukumu skaits)	350	349
2.līmeņa meža monitorings (parauglaukumu skaits)	1	1
Konsultācijas meža īpašniekiem par meža apsaimniekošanas un normatīvo aktu prasību jautājumiem:		
konsultācijas meža īpašumos (cilvēku skaits)	40 000	2 706
konsultācijas mežniecībās (cilvēku skaits)	30 000	0
semināri	200	47
Uguns novērošanas torņu uzturēšana un atjaunošana (koka/metāla torņu skaits)	22/163	9/173

4. PERSONĀLS

Valsts meža dienesta funkciju veikšanai 2007. gadā bija piešķirtas 1645 amata vietas, t.sk. 1275 ierēdņu amata vietas un 370 darbinieku amata vietas, no kurām 179 bija apkalpojošā personāla vietas. Faktiski uz 2007. gada 31. decembri bija nodarbināti 1478 cilvēki, no kuriem 64% ir vīrieši un 36% – sievietes.

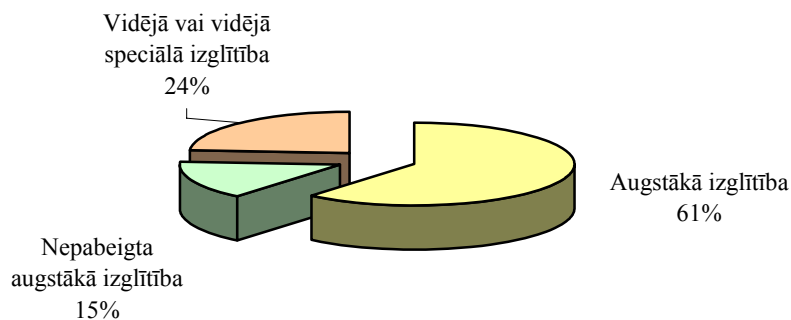
Lielākā daļa – 35% – VMD nodarbināto ir vecumā no 41 līdz 50 gadiem, 26% – no 51 līdz 60 gadiem, no 31 līdz 40 gadiem ir 22% no visu strādājošo skaita, bet vismazāk ir 21 līdz 30 gadus veci un vecāki par 60 gadiem – attiecīgi 9 un 8%.

Valsts meža dienesta darbinieku sadalījums pēc vecuma (31.12.2007.)



Lielākajai daļai strādājošo – 61% no visu nodarbināto skaita ir augstākā izglītība, 15% nodarbināto mācās dažādās augstskolās, un 24% darbinieku ir vidējā speciālā vai vidējā izglītība.

Valsts meža dienesta darbinieku sadalījums pēc iegūtās izglītības (31.12.2007.)



Valsts meža dienestā 2007. gada laikā atbrīvoti 70, bet darbā pieņemti 158 ierēdņi un darbinieki.

Uz ugunsnedrošā perioda laiku meža ugunsapsardzībai, ugunsgrēku ierobežošanai un dzēsšanas darbu veikšanai papildus bija piešķirtas 838 ārštata darbinieku vietas.

Lai iegūtu amata pienākumu pildīšanai nepieciešamās papildus zināšanas, 2007. gadā 320 VMD ierēdņi apmeklēja Valsts administrācijas skolas organizētos kursus, savukārt citu mācību organizāciju seminārus apmeklēja 183 nodarbinātie. Teritoriālās struktūrvienības saviem darbiniekiem aizgājušajā gadā noorganizēja 154 seminārus, savukārt VMD centrālais aparāts – 26 seminārus.

2007. gadā pēc VMD izstrādātas mācību programmas tika uzsākts darbs pie mežziņu, mežziņu vietnieku un mežsargu kvalifikācijas paaugstināšanas. Šajosursos apmācīts 101 mežzinis, 124 mežziņu vietnieki un 250 mežsargi.

5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

5.1. PASĀKUMI, KAS VEIKTI SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAI UN IZGLĪTOŠANAI

VMD sistemātiski apkopo datus par meža resursu stāvokli valstī un dara šo informāciju pieejamu sabiedrībai gan ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību, gan tā ir pieejama interneta mājas lapā www.vmd.gov.lv. VMD teritoriālās struktūrvienības un Konsultāciju pakalpojumu centra rajonu nodaļas veic sabiedrības informēšanu ar reģionālo plašsaziņas līdzekļu starpniecību. VMD realizē savā atbildībā esošo jomu uzraudzību un informē gan partnerus meža nozarē, gan plašāku sabiedrību par aktualitātēm – meža kaitēkļu savairošanās draudiem, meža ugunsbīstamību, atbalsta no valsts un ES fondiem iespējām u.c.

VMD plašāku sabiedrības daļu iesaista *Meža dienu* pasākumos. *Meža dienās* skolu jaunatne, meža īpašnieki, pašvaldību darbinieki un citi sadarbības partneri piedalās mežniecību rīkotās talkās, semināros, meža stādīšanā, projektos un citos informatīvi izglītojošos pasākumos.

2007. gadā VMD izdeva informatīvo bukletu “Gadskārta 2007”, kurā ir informācija gan par VMD, izmaiņām VMD darbībā, VMD darbības rezultātiem, gan arī statistiskā informācija par Latvijas meža un medību resursiem. Līdz ar “Gadskārta” tika izdots kompaktdisks “Meža statistika 2007”, kurā ir detalizēta statistiskā informācija par meža resursu stāvokli Latvijā un tās reģionos.

Lai nodrošinātu informāciju meža nozarei piederīgos pasākumos, VMD Konsultāciju pakalpojumu centrs bija pārstāvēts izstādē “Mežs un koks 2007”, kurā piedāvā informāciju gan meža īpašniekiem, gan plašākai sabiedrībai par VMD kompetencē esošiem jautājumiem.

Lai meža īpašniekus iepazīstinātu ar aktuālo informāciju, Valsts meža dienests sagatavo dažādus informatīvus materiālus – bukletus, informatīvās lapas u.c. 2007.gadā VMD Konsultāciju pakalpojumu centrs ar Meža attīstības fonda atbalstu turpināja izdot informatīvo biļetenu meža īpašniekiem “Čiekurs”. Izdevums ir bezmaksas un to var saņemt mežniecībās, pašvaldībās un bibliotēkās. „Čiekurs” iepazīstina lasītāju ar jaunāko informāciju – izmaiņām normatīvajos aktos, nozares aktualitātēm, atbalsta saņemšanu no ES fondiem, sniedz speciālistu un pieredzējušu mežkopju padomus, raksta par notikumiem novados. Lai pēc iespējas ātrāk meža īpašnieki un citi lasītāji saņemtu aktuālo informāciju, 2007. gadā tika uzsākta un turpinās *E-Čiekura* izdošana – vismaz reizi mēnesī tiek apkopota aktuālā informācija un ar *E-Čiekura* palīdzību izplatīta elektroniski. Ārzemju meža īpašniekiem tiek izdots “Čiekurs” angļu valodā.

5.2. SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Lai nodrošinātu sabiedrības interešu ievērošanu izstrādājot priekšlikumus normatīvajiem dokumentiem, veidojot valstisko, nevalstisko un uzņēmumu sadarbību atsevišķās jomās, VMD sadarbojas ar vairākām nevalstiskajām organizācijām.

Lai veicinātu sadarbību labas mežsaimnieciskās prakses popularizēšanā, Valsts meža dienests sadarbojas ar SO "Pasaules Dabas Fonds", t.sk. šīs organizācijas projekta "Meža īpašnieku zināšanu pilnveidošana par izlases cirtes pielietojumu" ietvaros.

Sadarbībā ar Latvijas Mednieku asociāciju notika grozījumu izstrāde medības regulējošos normatīvajos aktos, kā arī medijamo dzīvnieku medību sezonas termiņu saskaņošana. Īpaši aizsargājamo teritoriju dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitā Latvijas Dabas fonds medību jautājumus saskaņo ar Valsts meža dienestu. Sadarbībā ar Latvijas Ornitoloģijas biedrību notiek lielākā pieļaujamā nomedijamo medņu skaita noteikšana un medņu medību sezonas saskaņošana.

6. PLĀNI 2008. GADAM

6.1. 2008. GADA PRIORITĀTES UN PLĀNI

Saskaņā ar Zemkopības ministrijas 2008. gada 30. janvāra vadības apspriedes protokolu Nr. 7.2-7/2 VAP „Par Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu uz klientu orientētas pakalpojumu sistēmas izveidi”, Valsts meža dienests iesaistīsies projektā par vienas pieturas aģentūras izveidi.

Lai nodrošinātu ES padomes 2003. gada 29. septembra regulas Nr. 1782/2003, ar ko izveido kopīgus tiešā atbalsta shēmu noteikumus saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem un groza citas regulas, 4. un 5. pantu prasību izpildi un saskaņā ar 2007. gada 18. decembra Ministru kabineta rīkojuma Nr. 824 "Par savstarpējās atbilstības kontroles sistēmas izveidi" 3.1. punktu, Valsts meža dienests izvērtēja savas administratīvās spējas, kā arī tehniskos un finanšu resursus, lai nodrošinātu informācijas tehnoloģiju infrastruktūras izveidi un programmu nodrošinājuma izstrādi datu apmaiņai ar Lauku atbalsta dienestu. Saņemot finansējumu Valsts meža dienests iesaistīsies projekta izstrādē.

Saskaņā ar „Deklarācijā par I. Godmaņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību” sadaļas „Budžeta politika un inflācijas ierobežošanas pasākumi” 5.60. punktā noteikto VMD izmantos iespēju, iekasējot valsts budžeta maksājumus (valsts nodevas) un maksu par sniegtajiem maksas pakalpojumiem izmantot, termināļus, tādējādi radot klientiem iespēju norēķināties ar maksājumu kartēm.

6.2. STARPTAUTISKIE PROJEKTI

Konsultāciju pakalpojumu centrs 2008. gadā realizēs ES Mūžizglītības programmas "Leonardo da Vinči" ietvaros apstiprināto projektu "Privāto mežu īpašnieku konsultēšanas un apmācības pieredze", kura rezultātā iegūs pieredzi konsultāciju un pakalpojumu sniegšanā Zviedrijas nacionālajā meža aģentūrā un citās institūcijās, kas nodarbojas ar meža īpašnieku apmācību, informēšanu un konsultēšanu.

Valsts meža dienesta teritoriālo struktūrvienību vadītāji un centrālās administrācijas pārstāvji 2008. gadā Ziemeļu Ministru padomes Ierēdņu apmaiņas programmas finansētā projekta “Valsts struktūru loma meža ekoloģisko un sociālo funkciju administrēšanā Dānijā un Īslandē” ietvaros, lai iegūtu pieredzi, informācijas un zināšanas par projekta tematiku, dosies ierēdņu apmaiņas vizītē uz Dāniju un Īslandi.

VALSTS MEŽA DIENESTS

13.janvāra ielā 15, Rīgā, LV-1932
tel. 67226600, fakss 67211176
e-pasts: vmd@vmd.gov.lv
www.vmd.gov.lv

Uzticības tālrunis 67221322